

OSMANLI MODERNLEŞMESİ BİBLİYOGRAFYASI DENEMESİ

Büşra SAVAŞ*

Öz

Bibliyografya çalışmaları bir alana yönelik gerçekleştirilmiş yayınların listesini vere- rek literatür bilgisi sağlamaktadır. Bibliyografyalar hem araştırmacıya inceleme sa- hası için fikir vermekte hem de alandaki noksanlıkları ortaya koymaktadır. Kılavuz niteliği taşıyan bibliyografya tetkikleri elektronik gelişmelerle birlikte yavaşlamıştır. İncelemelerimiz süresince, söz konusu gelişmelere benzer şekilde Türk tarihinin dik- kate değer alanlarından biri olan Osmanlı modernleşmesine yönelik bibliyografya noksanlığı tespit edilmiştir. Osmanlı yenileşmesi ile ilgili birçok inceleme yapılmış ve çalışmalar devam etmektedir. Ancak bir bibliyografyanın hazırlanmamış olması mü- kerrer çalışmalara sebep olmakta ve aynı zamanda Osmanlı modernleşmesi tarihi in- celemelerinin vaziyetinin kavranmasını zorlaştırmaktadır. Bu yüzden tetkikimizde Osmanlı yenileşmesi konu edilerek bibliyografya denemesi gerçekleştirilmiştir. İnce- lememizde söz konusu temaya yönelik eserler ve doktora ile yüksek lisans tezlerine kronolojik olarak yer verilmiştir. Çalışmanın nihayetinde ise Osmanlı modernleşmesi ile ilgili literatür değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Bibliyografya, Osmanlı Devleti, Modernleşme, Literatür

* Dr. Öğrencisi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Kocaeli/Türkiye.
busrasavas0a0@gmail.com
Orcid No: 0000-0002-5342-4929
Makale Gönderilme Tarihi: 03.04.2021
Makalenin Kabul Tarihi: 01.09.2021
Makalenin Yayınlanma Tarihi: 25.10.2021
Makalenin Türü: Araştırma

A BIBLIOGRAPHY STUDY ON THE OTTOMAN MODERNIZATION

Abstract

Bibliography studies provide literature information by providing a list of publications conducted in a field. Bibliographies both give the researcher ideas for the field of study and reveal deficiencies in the field. Bibliography studies, which serve as a guide, have slowed down with electronic developments. During our investigations, similar to the developments, the lack of bibliography for Ottoman modernization, which is one of the remarkable areas of Turkish history, has been identified. Many studies have been carried out on Ottoman modernization and these studies are ongoing. However, the lack of a bibliography causes repetitive studies and at the same time makes it difficult to comprehend the state of historical studies of Ottoman modernization. Therefore, in our study, a bibliography experiment is carried out on the Ottoman modernization. In our review, the works for the theme and doctoral and master's thesis are included chronologically. At the end of the study, the literature on Ottoman modernization is evaluated.

Keywords

Bibliography, Ottoman Empire, Modernization, Literature

GİRİŞ

Bibliyografya hem bir eseri hazırlarken faydalanılan kaynakların listelenmiş hali hem de araştırmacılarına kolaylık sağlamak amacıyla bir konuda hazırlanmış eserlerin kronolojik olarak sıralandığı çalışma türüdür. Akademik çalışmalara faydası, gerçekleştirilmiş olan incelemelerin dökümünü sunma yoluyla mükerrer araştırmaları önleyerek yeni tetkiklere kapı açmasıdır. Bibliyografyalar hem yeni araştırmalar için fırsat hem de ilgili konuda literatür bilgisi sunmaktadır. Günümüzde, dönem dönem hazırlanarak yayınlanan bibliyografyaların varlığı giderek azalmaktadır. Özellikle internet ve iletişim tekniklerinin gelişmesiyle, ara dönemlerde yayınlanan bibliyografya yaklaşımı yerini kütüphanelerin kataloglarına ve veri tabanlarına bırakmış durumdadır. Kütüphaneler ve kurumlar tarafından birçok katalog elektronik ortama aktarılmış olup halen işlem sürmeye devam etmektedir. Öyle ki gelişmiş arama teknikleri ile bir konuda yapılmış çalışmaların çoğunluğuna bilgisayar başında ulaşılabilmektedir. Öncesinde yayınlanan kaynakçalar, kaynakçaların kaynakçaları yerini sessizliğe bırakmaktadır. Benzer şekilde çalışma konumuz olan Osmanlı modernleşmesi hususuna yönelik yürütülen araştırma sürecimizde de bibliyografya noksanlığı tespit edildiğinden bir bibliyografya hazırlama gereği duyulmuştur. İncelememiz öncesinde alanda yalnızca M. Yücel Karlıklılı'nın *Türk Modernleşme Tarihi Araştırmalarının Ana Kaynakları: Bibliyografyalar* adlı eseri mevcuttur. Ancak Osmanlı modernleşmesi bibliyografyası anlamında literatürde duyulan ihtiyacı tam olarak karşılamamaktadır. Osmanlı modernleşmesi ile ilgili güncel bibliyografya bulunmaması mükerrer çalışmalara ve literatürün tam bir görünümünün noksanlığına sebep olmaktadır. Bu yüzden tetkikimizde Osmanlı modernleşmesi bibliyografya denemesi oluşturmak konu edilerek, Osmanlı tarihinin önemli bir alanı olan modernleşme hususunda yapılan çalışmaların genel bir çerçevesini oluşturmak ve noksan kalan kısımları tespit etmek amaçlanmaktadır.

Çalışmamızda Osmanlı Modernleşmesi bibliyografyası oluşturabilmek için öncelikle kütüphanelerin elektronik kataloglarında detaylı arama çalışmaları yürütülmüştür. İnceleme esnasında bu alanda hazırlanmış bir bibliyografyanın olmayışı süreci uzatmış, aynı zamanda da literatürümüzdeki bir noksanlığı ortaya koymuştur. Kütüphaneler ve veri tabanları yoluyla birbirinden ayrı katalogların oluşmuş olması ise aynı eserlerin birçok kez listelerde yer almasına, araştırma sürecinin uzamasına ve eser tespitinin zorlaşmasına sebep olmaktadır. Nitekim örnek olarak yaptığımız etütte yedi elektronik katalogun araması yapıldı; "a" eserinden bir kütüphanede "x" tane olduğunu varsaydığımızda, yedi katalog üzerinden düşünüldüğünde listelemede "7x" gibi bir sonuca ulaşılmakta ve her

biri ayrıca incelemeye tâbi tutularak süreç uzamaktadır. Özellikle belirtilmelidir ki bir konu ile ilgili başlıca kaynak kabul edilen eserler konusunda sayılar oldukça yüksek vaziyettedir. “Modernleşme” anahtar kelimesiyle arama yapıp, “189” sayfalık bir sonuca ulaştıktan sonra önceki ulaştığınız eserlerden farklı olan yalnızca “20” esere ulaşmanız da mümkün olabilmektedir. Verdiğimiz sayılar hazırlığımız sırasında karşılaştığımız kimi durumlara örnek teşkil etmekte ve daha geniş kapsamlı alanlarda durum daha müşkül halde de olabilmektedir. Yürüttüğümüz çalışma esnasında Türkiye’deki tüm özel ve devlet kütüphanelerinin, üniversite kütüphaneleri katalogları ile açık erişimin mevcut olduğu kaynakların tek bir adreste toplanması ve eserlerin listelenmesinde mükerrerliğe dikkat edilmesi lüzumu ile karşılaşmıştır. Ulusal Toplu Katalog bu anlamda kıymetli ve geliştirilmesi gereken bir girişimdir. Yoğun emek ve uğraş gerektirecek böyle bir çalışma şüphesiz yerini kataloglara bırakan bibliyografya geleneğinin boşluğuna katkıda bulunacaktır.

İncelememiz sürecinde İSAM Kütüphanesi ve veri tabanı, Atatürk Kıtaplığı kataloğu, Beyazıt Devlet Kütüphanesi kataloğu, Ulusal Toplu Katalog, Milli Kütüphane Kataloğu, Google Books arama motoru ve YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı verilerinden yararlanılmış, “modernleşme” ve “batılılaşma” anahtar kelimeleri üzerinden söz konusu veri tabanlarında tarama yapılmış ve sonuçlar kronoloji gözetilerek liste haline getirilmiştir. Kronoloji noktasında belirtilmesi gereken husus özellikle ilk olarak yabancı bir dilde yayınlanan eserlerin ilk Türkçe çeviri yayının esas alındığı, parantez içerisinde ise ilk yayın tarihine yer verildiğidir. Hem birçok disiplin modernleşmeyi farklı açılardan mevzu edindiği hem de hedefimize ulaşmayı kolaylaştırmak için konu çerçevesinde bir sınırlama yapılması gerekmiştir. Yapılan elemeler ve oluşturulan listelerde ana temadan uzaklaşmamaya çalışılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti üzerine yapılan modernleşme çalışmaları incelememizin dışında tutulmuş, yalnızca Osmanlı modernleşmesini dahiline alan eserler tetkikimize dahil edilmiştir. Göz önünde tutulan diğer bir husus da eserlerin Tarih bilimi ve Düşünce Tarihi bağlamında çalışmalar olmalarıdır. Ana odak noktası olarak Osmanlı modernleşmesini belirledikten sonra yapılan kaynak taramalarında ana hususun uzantısı, yan dalı, farklı bir alanı olan konulara da ayrıca yer verilmeye çalışılmıştır. Ancak temel eksenden sapmama kaygısıyla tarama sonuçları “tarihçinin eleği”ne tâbi tutulmuştur. Çalışmamız iki bölüm olarak hazırlanmıştır. İlk bölümde Osmanlı Modernleşmesi konusunda yayınlanan kitapların listesi beş ayrı döneme ayrılarak yıl esasına dayalı sıra ile verilmiştir. İkinci kısımda ise Osmanlı Modernleşmesi ve bağlamında hazırlanmış doktora ile yüksek lisans tezleri ele alınmış, ilk bölüme benzer şekilde beş ayrı döneme ayrılmış ve tezler hazırlandıkları

yıl gözetilerek doktora ve yüksek lisans tezleri alt başlıklarında listelenmiştir. Yer verilen tezler yalnızca YÖK'ün veri tabanına aktardığı tezler ile sınırlandırılmıştır. Sonuç kısmında bibliyografyamızda sıralanan kitap ve tezler üzerinden Osmanlı Modernleşmesi konusuna yönelik literatürün genel bir değerlendirmesi yapılmıştır.

I. KİTAPLAR

1940-1960

- *Tanzimat I*, Maarif Matbaası, İstanbul 1940.
- TANPINAR, Ahmet Hamdi, *19. Asır Türk Edebiyat Tarihi*, İstanbul Üniversite Yayını, İstanbul 1942.
- KURAN, Ahmet Bedevi, *İnkılap Tarihimiz ve Jön Türkler*, Tan Matbaası, İstanbul 1945.
- TURHAN, Mümtaz, *Garblılışmanın Neresindeyiz*, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1958.

1960-1980

- TUNAYA, Tarık Zafer, *Türkiye'nin Siyasi Hayatında Batılılaşma Hareketleri*, Yedigün Matbaası, İstanbul 1960.
- ÜLKEN, Hilmi Ziya, *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*, C 1, Selçuk Yayınevi, Konya 1966.
- ÜLKEN, Hilmi Ziya, *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*, C 2, Ahmed Said Matbaası, İstanbul 1966.
- KÜÇÜKÖMER, İdris, *Düzenin Yabancılaşması: Batılılaşma*, Ant Yayınları, İstanbul 1969.
- LEWIS, Bernard, *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, çev. Metin Kıratlı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1970. (İlk yayımı: LEWIS, Bernard, *The Emergence of Modern Turkey*, Oxford University Press, London 1961.)
- BERKES, Niyazi, *Türkiye'de Çağdaşlaşma*, Bilgi Yayınevi, Ankara 1973. (İlk Yayımı: BERKES, Niyazi, *The development of secularism in Turkey*, McGill University Press, Montreal 1964.)
- TEVFİK, Ebüzziya, *Yeni Osmanlılar Tarihi*, çev. Ziyad Ebüzziya, Kervan Yayınları, İstanbul 1973, C 1-3. (İlk Yayımı 1909-1910'dur.¹)
- BERKES, Niyazi, *Türk Düşününde Batı Sorunu*, Bilgi Yayınevi, Ankara 1975.
- HEPER, Metin, *Türk Kamu Bürokrasisinde Gelenekçilik ve Modernleşme: Siyaset Sosyolojisi Açısından Bir İnceleme*, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul 1977.

¹ Ziyad Ebüzziya, "Ebüzziya Mehmed Tefik", *İslâm Ansiklopedisi*, C 10, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1994, s. 374-378.

1980-1999

- IMBERT, Paul, *Osmanlı'da Yenilenme ve Türkiye'nin Sorunları*, Havass Yayınevi, İstanbul 1982. (İlk yayımı: IMBERT, Paul, *La Renovation de l'empire Ottoman Affaires de Turquie*, Librairie Academique Perrin, Paris 1909.)
- ORTAYLI, İlbey, *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*, Hil Yayınları, İstanbul 1983.
- TÜRKDOĞAN, Orhan, *Milli Kültür Modernleşme ve İslam*, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1983.
- ÜLGENER, Sabri F., *Zihniyet Aydınlar ve İzmler*, Mayaş Yayınları, Ankara 1983.
- *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*, İletişim Yayınları, İstanbul 1985, C 1-6.
- MARDİN, Şerif, *Türk Modernleşmesi*, Derl. Mümtaz'er Türköne-Tuncay Önder, İletişim Yayınları, İstanbul 1991.
- ERYILMAZ, Bilal, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İşaret Yayınları, İstanbul 1992.
- AKYILDIZ, Ali, *Osmanlı Merkez Teşkilatında Reform*, Eren Yayıncılık, İstanbul 1993.
- AYDIN, Suavi, *Modernleşme ve Milliyetçilik*, Gündoğan Yayınları, Ankara 1993.
- KARATEPE, Şükrü, *Darbeler Anayasalar ve Modernleşme*, İz Yayıncılık, İstanbul 1993.
- FINDLEY, Carter V., *Osmanlı İmparatorluğu'nda Bürokratik Reform Babı 1789-1922*, çev. İzzet Akyol, Latif Boyacı, İz Yayıncılık, İstanbul 1994. (İlk Yayımı: FINDLEY, Carter V., *Bureaucratic Reform in The Ottoman Empire: The Sublime Porte 1789-1922*, Princeton University, Princeton 1980.)
- *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1994.
- AHMAD, Feroz, *Modern Türkiye'nin Oluşumu*, Sarmal Yayınevi, İstanbul 1995.
- KÖKER, Levent, *Modernleşme, Kemalizm ve Demokrasi*, İletişim Yayınları, İstanbul 1995.
- ZURCHER, Erik Jan, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul 1995.
- BAYRAKTUTAN, Yusuf, *Türk Fikir Tarihinde Modernleşme Milliyetçilik ve Türk Ocakları (1912-1931)*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1996.
- DUMONT, Paul-François, Georgeon (Ed.), *Modernleşme Sürecinde Osmanlı Kentleri*, çev. Ali Berktay, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996.

- DAVİSON, Roderic H., *Osmanlı İmparatorluğu'nda Reform*, çev. Osman Akın Hay, Papirüs Yayınları, İstanbul 1997. (İlk Yayımı: DAVİSON, Roderic H., *Reform in The Ottoman Empire 1856-1876*, Princeton 1963.)
- KAFADAR, Osman, *Türk Eğitim Düşüncesinde Batılılaşma*, Vadi Yayınları, Ankara 1997.
- SARIKAYA, Yaşar, *Medreseler ve Modernleşme*, İz Yayıncılık, İstanbul 1997.
- OKAY, Cüneyd, *Osmanlı Çocuk Hayatında Yenileşmeler*, Kırkambar Yayınları, İstanbul 1998.
- UBICINI, Jean-Henri Abdolonyme, *Osmanlı'da Modernleşme Sancısı*, çev. Cemal Aydın, Timaş Yayınları, İstanbul 1998.
- YAVUZ, Hilmi, *Modernleşme, Oryantalizm ve İslam*, Boyut Yayınları, İstanbul 1998.
- AKGÜL, Mehmet, *Türk Modernleşmesi ve Din*, Çizgi Kitabevi, Konya 1999.
- ER, Hamit, *Osmanlı Devleti'nde Çağdaşlaşma ve Eğitim*, Rağbet Yayınları, İstanbul 1999.
- GÖÇEK, Fatma Müge, *Burjuvazinin Yükselişi İmparatorluğun Çöküşü: Osmanlı Batılılaşması ve Toplumsal Değişme*, çev. İbrahim Yıldız, Ayraç Yayınları, Ankara 1999.

2000-2010

- ALKAN, Mehmet Ö. (yay. haz.), *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Modernleşme Sürecinde Eğitim İstatistikleri: 1839-1924*, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara 2000.
- AVCI, Nazmi, *Türkiye'de Modernleşme Açısından Din-Kültür-Siyaset (1839-1960)*, Pınar Yayınları, İstanbul 2000.
- DURAKBAŞA, Ayşe, *Halide Edib Türk Modernleşmesi ve Feminizm*, İletişim Yayınları, İstanbul 2000.
- EL-HAJ, Rıfa'at Ali Abou, *Modern Devletin Doğası*, çev. Oktay Özel-Canay Şahin, İmge Kitabevi, Ankara 2000. (İlk yayımı: EL-HAJ, Rıfa'at Ali Abou, *Formation of The Modern State, The Ottoman Empire Sixteenth to Eighteenth Centuries*, State University of New York Press, New York 1992.)
- ZILFI, Madeline C. (Ed.), *Modernleşmenin Eşiğinde Osmanlı Kadınları*, çev. Necmiye Alpay, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2000.
- BAHADIR, Osman, *Cumhuriyetin İlk Bilim Dergileri ve Modernleşme*, Yayın Yönetmeni İbrahim Şener-Ayşegül Yurdaçalış, İzdüşüm Yayınları, İstanbul 2001.
- TUNAYA, Tarık Zafer, *Türkiye'de Siyasal Gelişmeler*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2001.

- FENDOĞLU, Hasan Tahsin, *Modernleşme Bağlamında Osmanlı-Amerika İlişkileri (1786-1929)*, Beyan Yayınları, İstanbul 2002.
- KARPAT, Kemal H., *Osmanlı Modernleşmesi Toplum, Kuramsal Değişim ve Nüfus*, çev. Akile Zorlu Durukan- Kaan Durukan, İmge Kitabevi, Ankara 2002.
- ÇETİN, Halis, *Modernleşme ve Türkiye'de Modernleştirme Krizleri*, Siyasal Kitabevi, Ankara 2003.
- ÇETİNKAYA, Bayram Ali, *Türkiye'nin Modernleşmesi Sürecinde Şemseddin Günaltay*, Araştırma Yayınları, Ankara 2003.
- KARA, İsmail, *Din ile Modernleşme Arasında Çağdaş Türk Düşüncesinin Meseleleri*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2003.
- *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce*, C 1-10, İletişim Yayınları, İstanbul 2003.
- AKYILDIZ, Ali, *Osmanlı Bürokrasisi ve Modernleşme*, İletişim Yayınları, İstanbul 2004.
- AKYILDIZ, Ali, *Ankanın Sonbaharı: Osmanlı'da İktisadi Modernleşme ve Uluslararası Sermaye*, İletişim Yayınları, İstanbul 2005.
- KARA, İsmail-Nergiz Yılmaz Aydoğdu, *Namık Kemal: Osmanlı Modernleşmesinin Meseleleri*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2005.
- ORTAYLI, İlber, *Batılılaşma Yolunda*, İnkılap Kitabevi, İstanbul 2005.
- GEORGEON, François, *Osmanlı-Türk Modernleşmesi 1900-1930: Seçilmiş Makaleler*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2006.
- İNALCIK, Halil-Mehmet Seyitdanlıoğlu, *Tanzimat: Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu*, Phoenix Yayınevi, Ankara 2006.
- KARPAT, Kemal, *Osmanlı'da Değişim, Modernleşme ve Uluslaşma*, çev. Dilek Özdemir, İmge Kitabevi, Ankara 2006.
- KINLI, Onur, *Osmanlı'da Modernleşme ve Diploması*, İmge Kitabevi, İstanbul 2006.
- OCAK, A. Yaşar-Mehmet Öz-Ferhat Berber (yay. haz.), *Prof. Dr. İ. Ercüment Kuran'a Saygı: Türk Modernleşme Tarihi Araştırmaları Sempozyumu (14 Mayıs 2005) Bildiriler ve Makaleler*, Hacettepe Üniversitesi, Ankara 2006.
- OKUMUŞ, Ejder, *Osmanlı Devleti'nde Eğitim Hukuk ve Modernleşme*, Ark Kitapları, İstanbul 2006.
- ŞİRİN, İbrahim, *Osmanlı İmgeleminde Avrupa*, Lotus Yayınevi, Ankara 2006.
- TÜRKÖNE, Mümtazer, *Türk Modernleşmesi*, Lotus Yayınevi, Ankara 2006.
- DERİNGİL, Selim, *Simgeden Millete*, İletişim Yayınları, İstanbul 2007.
- PARLAR, Suat, *Askeri Modernleşme Yoluyla Bayraksız İstila: Osmanlıdan Günümüze Ordu*, Bağdat Yayınları, İstanbul 2007.
- AÇIKGÖZ, Ömer, *Osmanlı Modernleşmesi: İktisadi-Siyasi Dinamikler ve Kırılmalar*, Lotus Yayınevi, Ankara 2008.

- GENCER, Bedri, *İslam'da Modernleşme 1839–1939*, Lotus Yayınevi, Ankara 2008.
- *Muhafazakâr Düşünce*, C IV/S. 16-17. (2008).
- BİLGE, Muhittin, *Türk Modernleşmesi ve Sivil Toplum*, Binyıl Yayınevi, Ankara 2009.
- ÇİFTÇİ, Cafer (Ed.), *Osmanlı Modernleşmesi ve Bursa*, Bursa Osman-gazi Belediyesi, Bursa 2009.
- HAKSEVER, Ahmet Cahid, *Modernleşme Sürecinde Mevleviler ve Jön Türkler*, H Yayınları, İstanbul 2009.
- KIRLI, Cengiz, *Sultan ve Kamuoyu Osmanlı Modernleşme Sürecinde "Havadis Jurnalleri" (1840- 1844)*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2009.
- KURŞUN, Zekeriya-Cemil Öztürk-Yasemin Tümer Erdem-M. Arzu Nurdoğan (yay. haz.), *100. Yılında II. Meşrutiyet Gelenek ve Değişim Ek-seninde Türk Modernleşmesi Uluslararası Sempozyumu Bildiriler*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2009.
- PATRICK, Mary Mills, *Son Sultanların İstanbul'unda Siyaset Modernleşme Yabancı Okullar*, çev. Ayşe Aksu, Dergâh Yayınları, İstanbul 2009.
- YILDIZ, Gültekin, *Neferin Adı Yok: Zorunlu Askerliğe Geçiş Sürecinde Osmanlı Devleti'nde Ordu ve Toplum (1826-1839)*, Kitabevi, İstanbul 2009.

2010-2021

- APAYDIN, Bahadır, *Kapitülasyonların Osmanlı-Türk Adli ve İdari Mo-dernleşmesine Etkisi*, Adalet Yayınevi, Ankara 2010.
- EKMELEDDİN, İhsanoğlu, *Darülfünun: Osmanlı'da Kültürel Modernleşmenin Odağı*, İslam Konferansı Teşkilatı İslam Tarih, Sanat ve Kül-tür Araştırma Merkezi (IRCICA), İstanbul 2010.
- YILMAZ, Coşkun (Ed.), *II. Abdülhamid: Modernleşme Sürecinde İstan-bul*, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti, İstanbul 2010.
- SOMEL, Selçuk Akşin, *Osmanlı'da Eğitimin Modernleşmesi (1839-1908) İslamlaşma, Otokrasi ve Disiplin*, çev. Osman Yener, İletişim Yayınları, İstanbul 2010.
- YELKENCİ, Ömer Faruk, *Türk Modernleşmesi ve II. Abdülhamid'in Eği-tim Hamlesi*, Kaknüs Yayınları, İstanbul 2010.
- FINDLEY, Carter V., *Modern Türkiye Tarihi: İslam Milliyetçilik ve Mo-dernlik 1789-2007*, çev. Güneş Ayas, Timaş Yayınları, İstanbul 2011.
- KABACALI, Alpay, *II. Mahmud: Osmanlı Yenileşmesinde Bir Çığır Açıcı*, Denizbank, İstanbul 2011.
- METİN, Celal, *Emperyalist Çağda Modernleşme (Türk modernleşmesi ve İran 1800-1941)*, Phoenix Yayınevi, Ankara 2011.

- ŞEKER, Fatih M., *Modernleşme Devrinde İlmiye: Cevdet Paşa- İbnülemin Örneği*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2011.
- YAKA, Aydın, *Sosyal Değişme: Temel Kavramlar- Kuramlar- Türk modernleşmesi ve Bir Araştırma*, Gündoğan Yayınları, İstanbul 2011.
- BELGE, Murat, *Militarist Modernleşme: Almanya, Japonya ve Türkiye*, İletişim Yayınları, İstanbul 2012.
- EĞRİBE, Ertan-Ufuk Özcan (Ed.), *Türkiye’de Modernleşme: Batılılaşma Yerine Küreselleşmenin İkamesi*, Doğu Kitabevi, İstanbul 2012.
- ESENBEL, Selçuk, *Japon Modernleşmesi ve Osmanlı: Japonya’nın Türk Dünyası ve İslam Politikaları*, İletişim Yayınları, İstanbul 2012.
- ÖZDİNÇ, Rıdvan, *Osmanlı Modernleşmesi ve Hersekli Arif Hikmet: Mecelle’nin Bazı Mevaddına Dair İntikadname*, Kitabevi, İstanbul 2012.
- SANCAR, Serpil, *Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti: Erkekler Devlet, Kadınlar Aile Kurar*, İletişim Yayınları, İstanbul 2012.
- GEDİKLİ, Fikret (Ed.), *Medrese Geleneği ve Modernleşme Sürecinde Medreseler Uluslararası Sempozyumu*, Muş Alparslan Üniversitesi, Muş 2013.
- KOLAY, Arif (Ed.), *Türk Modernleşmesi*, Yeditepe Yayınevi, İstanbul 2013.
- AL, Hüseyin-Şevket Kamil Akar-Kaya Bayraktar, *Osmanlı Finans Sisteminde Modernleşme: Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye’de Merkez Bankası Arayışları*, C 1, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Ankara 2014,
- AL, Hüseyin-Şevket Kamil Akar-Kaya Bayraktar, *Osmanlı Finans Sisteminde Modernleşme: Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye’de Merkez Bankası Arayışları*, C 2, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Ankara 2014.
- ALBAYRAK, Muzaffer-Kevser Şeker (yay. haz.), *Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı Eğitiminde Modernleşme*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, İstanbul 2014.
- BEYHAN, Mehmet Ali (Ed.), *Tarih Boyunca Yenileşme Hareketleri- Nizam-ı Cedid Başlangıcının 220. Yılı Münasebetiyle*, Kitabevi, İstanbul 2014.
- BUDAK, Ali, *Osmanlı Modernleşmesi Gazetecilik ve Edebiyat*, Bilge Kültür Sanat, İstanbul 2014.
- DÖNMEZ, Ahmet, *Osmanlı Modernleşmesinde İngiliz Etkisi: Diplomasi ve Reform (1833-1841)*, Kitap Yayınevi, İstanbul 2014.
- İLGEN, Abdulkadir, *Türk Modernleşmesi: Zihniyet İktisat Tarih*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2014.
- ZORLU, Tuncay, *Osmanlı ve Modernleşme: III. Selim Dönemi Osmanlı Denizciliği*, Timaş Yayınları, İstanbul 2014.
- ÇAĞAN, Kenan, *Münevverden Entelektüele Modernleşme; İslamcılık ve Yerlilik*, Tezkire Yayıncılık, İstanbul 2015.

- DAVULCU, Ebru, *II. Meşrutiyet Dönemi Mizah Basınında Osmanlı Modernleşmesi ve Eleştirel Kodlar (Kalem ve Cem Dergileri Üzerinden)*, Palet Yayınları, Konya 2015.
- DERVIŞOĞLU, Fatih M., *Türk Tarih Düşüncesinin Modernleşmesi*, Ötüken Neşriyat, Ankara 2015.
- YILDIZ, Mehmet, *Modernleşme Dönemi Osmanlı Siyasi Metinleri*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2015.
- BAKTIAYA, Adil, *Bir Osmanlı Kadınının Feminizm Macerası ve Hamidiye Modernleşmesi*, H2O Kitap, İstanbul 2016.
- İNALCIK, Halil, *Devlet-i 'Aliyye: Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar-IV*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2016.
- BORA, Tanıl, *Cereyanlar*, İletişim Yayınları, İstanbul 2017.
- ÇAKAL, Hüseyin, *Modernleşme Sürecinde Osmanlı Muhasebesi*, Araştırma Yayınları, Ankara 2017.
- KARA, İsmail, *Müslüman Kalarak Avrupalı Olmak*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2017.
- YILDIRIM, Yılmaz, *Osmanlı Modernleşmesi ve Sivil Toplum*, Tezkire, Ankara 2017.
- KARAGÜL, Vural, *Osmanlı-Türk Modernleşme Sürecinde Mülki İdare ve Mülki İdare Amirliği*, Kesit Yayınları, İstanbul 2018.
- KARAOĞLU, Ömer, *Osmanlı İktisat Tasavvuru ve Modernleşme: 19.yüzyıldan Portreler-Olaylar-Belgeler*, İz Yayıncılık, İstanbul 2018.
- AKYILDIZ, Ali, *Osmanlıda Ulaşımın Modernleşmesi*, Timaş Yayınları, İstanbul 2019.
- DOĞAN, Cem, *İtfaiyye-i Hümayün: Osmanlı İstanbul'unda Yangın, Modernleşme ve Kent Toplumunu (1871-1921)*, Libra Kitap, İstanbul 2019.
- DÖNMEZ, Ahmet (Ed.), *Osmanlı Modernleşmesi: Reform Çağında Çözüm Arayışları*, Kitap Yayınevi, İstanbul 2019.
- GENCER, Bedri, *Gelenekten Modernliğe Osmanlı*, Ketebe Yayınevi, İstanbul 2019.
- GÜMÜŞ, Musa, *Osmanlı Modernleşmesinde Yabancılar: Leh ve Macar Mültecileri*, Libra Kitap, İstanbul 2019.
- İMAMOĞLU, Hüseyin Vehbi, *Osmanlı Adliye Teşkilatı'nın Modernleşmesi (1800-1850)*, İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul 2019.
- KOÇ, Çilem Tuğba, *Modernleşme Sürecinde Batı'da ve Osmanlı'da Feminizm ve Kadın Dergileri (1869-1927)*, Gece Kitaplığı, Ankara 2019.
- YILMAZ, Ahmet Yusuf, *Osmanlı Hukukunda Modernleşme Süreci (1808-1920)*, Eski Yeni Yayınları, Ankara 2019.
- KOÇ, Bekir, *Osmanlı Modernleşmesi ve Midhat Paşa*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2021.

II. TEZLER

II.1. Doktora Tezleri

1990-1999

- BARBAROSOĞLU (KARABIYIK), Fatma, *Modernleşme Sürecinde Moda-Zihniyet İlişkisi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 1994.
- CİHAN, Ahmet, *Modernleşme Döneminde Osmanlı Uleması (1770-1876)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 1994.
- AVCI, Nazmi, *Türkiye’de Modernleşme Açısından Din-Kültür-siyaset (1839-1960)*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Malatya 1996.
- ERKİLET BAŞER, Alev, *Ortadoğu’da Modernleşme ve İslami Hareketler: Türkiye, Mısır, İran*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 1996.
- VATANDAŞ, Celalettin, *Türkiye’de Modernleşme Sürecinin Teori-Pratiği*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Sakarya 1997.
- ER, Hamit, *1699-1839 Arası Osmanlı Devleti’nde Eğitim Müesseseleri ve Yenileşme-Modernleşme*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 1998.
- ÖZKİRAZ, Ahmet, *Sabri F. Ülgener’de Zihniyet Analizi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 1999.

2000-2005

- PINARBAŞI, Esat, *Kemal Tahir’de Batılılaşma: Türk Modernleşmesine Farklı Bir Yaklaşım*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Sakarya 2000.
- YAMAÇ, Müzehher, *Siyasal Yaşamımız ve Namık Kemal*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2000.
- ÖZDEMİR, Hüseyin, *Tanzimat Sonrası Osmanlı Devleti’nde Kamu Personel Yönetimi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2001.
- DERVİŞOĞLU, Fatih Mehmet, *Türkiye’de Tarih Düşüncesinin Modernleşmesi*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Malatya 2002.

- ORAL, Mustafa, *İmparatorluktan Ulusal Devlete Türkiye’de Tarih Anlayışı (1908-1937)*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2002.
- ORÇAN, Mustafa, *Batılılaşma Sürecinde Türk Tüketim Kültüründe Değişme*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2002.
- TEKİN, Yusuf, *Osmanlı Devleti’nin Son Döneminde Modern Ulus Devlete Yönelik Girişimler*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Sivas 2002.
- ÜSTÜN, Kadir, *Vaka-i Hayriye’yi Yeniden Düşünmek: Modernleşme Yolunda Yeniçerilerin Ortadan Kaldırılması*, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2002.
- GÜRER, Ahmet Şamil, *Gelenekle Modernite Arasındaki Bir Meşrutiyet Şeyhülislamı Musa Kazım Efendi (1861-1920)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2003.
- NURDAN, Rahman, *Çin Modernleşmesi ve Türkiye (1840-1911)*, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2003.
- OSMANAĞAOĞLU, Cihan, *Tanzimat Dönemi İtibarıyla Osmanlı Tabiiyyetinin (vatandaşlığının) Gelişimi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2003.
- YILDIZ, Mehmet, *1856 Islahat Fermanı’nın Tatbiki ve Tepkileri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2003.
- BİLGE, Muhittin, *Türk Modernleşmesindeki Batılılaşma Olgusuna Farklı Bir Yaklaşım: İdris Küçükömer*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2004.
- ÖZER, Kâmil, *Tanzimat Sonrası İslâm Düşüncesi ve Namık Kemal*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İzmir 2004.
- ZORLU, Yaşar, *Mütercim Ahmed Asım’ın Osmanlı Toplumuna ve Yenileşmeye Bakışı*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Sakarya 2004.
- GÜNDÜZ, Mustafa, *II. Meşrutiyet Dönemi Eğitim ve Modernleşme Aracı Olarak Süreli Yayınlar (İçtihat, Sebilü’r-Reşat, Türk Yurdu)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2005.

- NURDOĞAN, Arzu Meryem, *Osmanlı Modernleşme Sürecinde İlköğretim (1869-1922)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2005.

2006-2010

- CEYLAN, Ebubekir, *Osmanlı Bağdat'ında Merkezileşme ve Modernleşme, 1831-1872*, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2006.
- GÜL, Adnan, *Sebillürreşad (Sırat-ı Müstakim) Dergisine Göre Batılılaşma Problemi*, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2006.
- HAMŞİOĞLU, Oğuz, *Afgan Modernleşmesi ve Türkiye (1880-1933)*, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2006.
- METİN, Celal, *Türk Modernleşmesi ve İran (1890-1936)*, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2006.
- UYANIK, Ercan, *Modernleşme Döneminde Türk Aydınlarının Eğitime Bakışı*, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İzmir 2006.
- YİĞİT YÜKSEL, Dilek, *Rus Modernleşmesi ve Türkiye (1682-1905)*, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2006.
- HASANOVA, Samire, *Modernleşme Sürecinde İslam Hukukunda Maslahat Tartışmaları*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2007.
- YILDIRIM, Yılmaz, *Şerif Mardin Düşüncesi Işığında Türk Modernleşmesi Açısından Sivil Toplum ve Osmanlı Kaynakları*, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2007.
- ŞENGÜL, Serdar, *Bilgi, Toplum, İktidar: Osmanlı ve Cumhuriyet Modernleşmesi İle Karşılaşma Sürecinde Doğu Medreseleri*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2008.
- TOZAN, Asu, *Bir Sömürge Modernleşme Örneği Olarak Kıbrıs'ta Kent ve Mimarlık (1878-1960)*, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2008.

- AYAYDIN CEBE, Günil Özlem, *19. yüzyılda Osmanlı Toplumunu ve Basılı Türkçe Edebiyat: Etkileşimler, Değişimler, Çeşitlilik*, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Edebiyatı Bölümü, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2009.
- ALTINOVA, Ayşegül, *Osmanlı Modernleşmesinde Rüşdiye Mektepleri*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2010.
- ASLAN, Pelin, *Osmanlı Türk Modernleşmesinin Gölgesinde Varla Yok Arası Bir Tür: Fantastik Roman*, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Edebiyatı Eğitimi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2010.
- KÜÇÜK, Serhat, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Teknolojik Değişim ve Dönüşüm: Elektrik Örneği*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2010.
- ÖZDİNÇ, Rıdvan, *Son Dönem Osmanlı Düşüncesinde İrade Hürriyeti (1908-1918)*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2010.
- TAŞER, Seyit, *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Modernleşme Sürecinde Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Eğitim Yönetimi ve Denetimi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Konya 2010.
- TAŞTAN, Yahya Kemal, *Türk Milliyetçiliğinin Sembolik Kaynakları (Yeni Osmanlıların Siyasal Söylemleri: 1860-1876)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2010.

2011-2015

- KARADAŞ, Yücel, *Osmanlı Ordusunda Modernizasyon ve Demodernizasyon, 1826-1918*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İzmir 2011.
- OĞUZHAN BÖREKÇİ, Ülkü Ayşe, *Türkiye'nin Modernleşme Sürecinde Muhalif Aydınların Romanlarda Temsili*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2011.
- PELVANOĞLU, Emrah, *Tanzimat ve Metatarih: Namık Kemal'in Tarih Anlatılarının Poetikası*, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2011.
- DİNÇER, Hasan, *Niyazi Berkes'e Göre Kemalizm ve Çağdaşlaşma*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2012.

- OĞUZ, Gökhan, *Sosyolojik Yaklaşımlı Türk Milliyetçiliğinde Türk Modernleşmesi: Ziya Gökalp, Mümtaz Turhan, Erol Güngör, Yılmaz Özakpınar*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2012.
- ÖZER, Utku, *İmparatorlukların Çözülmesi ve Yeniden Biçimlendirilmesinde Milliyetçiliğin Rolü: Osmanlı İmparatorluğu ve Rus Çarlığı Örnekleri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2012.
- SOYDAN, Tarık, *Osmanlı-Türk Modernleşmesi Süreci ve Eğitimin Belirlenimi: 1789-1946*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2012.
- TUNÇ YAŞAR, Fatma, *Alafranga Halleri: Geç Dönem Osmanlı Adab-ı Muaşeret Literatüründe Doğru Davranış Biçimleri*, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2012.
- UTKU GÜNAYDIN, Ayşegül, *Cumhuriyet Öncesi Kadın Yazarların Romanlarında Toplumsal Cinsiyet ve Kimlik Sorunsalı: 1877-1923*, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2012.
- DAVULCU AKBABA, Ebru, *II. Meşrutiyet Dönemi Mizah Basımında Osmanlı Modernleşmesi ve Eleştirel Kodlar: Kalem ve Cem Dergileri Üzerinden*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Kayseri 2013.
- DÖNMEZ, Ahmet, *Osmanlı-İngiliz İlişkileri: Diplomasi ve Reform (1833-1841)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Konya 2013.
- ERDOĞAN, Aynur, *Yurt Dışı Eğitim ve Türk Modernleşmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2013.
- FİLDİŞ, Berna, *Türk Modernleşmesi Bağlamında Askeri Bürokrasinin Bürokrasideki Yeri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2013.
- KARAGUL, Vural, *Osmanlı Türk Modernleşme Sürecinde Mülki İdare ve Mülki İdare Amirliği*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Bursa 2013.
- SOYLUER, Serdal, *Osmanlı Silah Sanayii'nde Modernleşme Çabaları (1839-1876)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2013.
- TÜRKKAN, Hakan, *Osmanlı Devleti'nde Anayasa Düşüncesinin Gelişimi ve Kanun-ı Esasi Tartışmaları*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler

- Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Sakarya 2013.
- AKSAKAL, Hasan, *Tanzimat'tan Günümüze Türk Politik Kültüründe Romantizm*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2014.
 - ÇAKMAK, İdris, *Osmanlı Sonrası Milliyetçiliğinde Kimlik Politikaları: Taha Hüseyin ve Yahya Kemal Beyatlı'da Tarihin Yeniden Keşfi*, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Karşılaştırmalı Edebiyat Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2014.
 - DÜZDAĞ, Mustafa Ahmet, *Virginia Woolf ve Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Günlüklerinde Kültür ve Buhran*, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Karşılaştırmalı Edebiyat Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2014.
 - GÖRGÜN, Melih, *Türk Tiyatrosunun Türk Modernleşmesindeki Rolü: 1839-1946*, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2014.
 - KAYA, Hilal, A. L. Huxley ve A. H. Tanpınar'ın Romanlarında Modernite ve Modernleşme Memnuniyetsizliği Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İngiliz Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2014.
 - TAŞKESENLIOĞLU, Muhammed Yasin, *Kuruluşu, Yapısı ve Uygulamalarıyla Âlî-i Tanzimat: 1854-1861*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Erzurum 2014.
 - AKDAĞ, Çilem Tuğba, *Kadın Dergilerinde (1869-1927) Kadın Modernleşmesi*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Kayseri 2015.
 - COŞKUN, Cüneyt, *XVII. Yüzyıl Osmanlı ve Batı Dünyası'nda İktidar-Bilim/İlim İlişkisinin Karşılaştırılması*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2015.
 - DEMİRKOL, Neslihan, *1850-1900 Yılları Arasında Edebiyat Yayıncılığı Alanının Yeniden Biçimlenmesi ve Edebiyat Çevirileri Piyasasının Doğuşu*, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2015.
 - IŞIK DEMİRAKIN, Nahide, *Bir Ayna Olarak Şehir: 19. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Şehirli Olmak*, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2015.

- KARABACAK, Melike, *Osmanlı Modernleşmesinde Kadın ve Suç*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Samsun 2015.
- ÖRDEM, Özlem, *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türk Modernleşmesi Bağlamında Türk Romanında Çocuk*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kurumlar Sosyolojisi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İzmir 2015.
- TEMEL, Tamer, *Modernleşme Süreci Türk Tiyatrosu'nda İdeal Bireyin Temsili*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tiyatro Eleştirirnenliği ve Dramaturji Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2015.

2016-2021

- AĞCAKULU, Ali, *Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Said Nursi'de Din-Siyaset İlişkisi*, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2016.
- ALAN, Selami, *Tanzimat Edebiyatı'nda Millî Kimlik İnşası -Kurgu Kahramanları Örneği-*, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2016.
- ARSLAN, Bahar, *II. Meşrutiyet ve Cumhuriyet (1908-1923) Tarihsel, İdeolojik ve Olgusal Bir Karşılaştırma*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İzmir 2016.
- GÜRKAN, Hasan, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e İlköğretimde Tarih Öğretiminin Dönüşümü (1869-1950)*, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Mersin 2016.
- IŞIKTAŞ, Bilen, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Geçiş Sürecinde Modernleşme, Bireyselleşme ve Virtüozite İlişkisi: Şerif Muhiddin Targan*, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji ve Müzik Teorisi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2016.
- KÜÇÜKLER, Osman Zahit, *Osmanlı Devleti'nde Eğitimde Modernleşme ve Encümen-i Daniş*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2016.
- ORAL, Özlem, *Osmanlı Tereke Kayıtlarındaki İç Mekân İthal Aydınlatma Eşyaları: (19.yüzyılın Ortalarından 20.yüzyılın Başlarına Geç Osmanlı İç Mekân Aydınlatmasının Sosyal ve Kültürel Tarihine Yönelik Mukayeseli Bir Etüt)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2016.

- AYDEMİR, Uygur, *Mahmud Nedim Paşa'nın Tanzimat Bürokrasisi Eleştirisi: Devlet Modernleşmesi, Siyasi Mücadele, Büyük Devletlerin Müdahalesi*, Sabancı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2017.
- BABAOĞLU, Resul, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Mekteb-i Mülkiye (1859-1960)*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2017.
- BALKIZ, Hande, *Türk Romanında Erkek Egemen Topluma Başkaldıran Kadınlar (1872-1960)*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Bursa 2017.
- ÇİYDEM, Erol, *Toplumsal Modernleşme Projesi Olarak Tanzimat Dönemi (Eğitim Islahatı Bağlamında) (1839-1876)*, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Erzurum 2017.
- DİLBAZ, Mahmut, *II. Abdülhamid Dönemi Mektep Sisteminde İslâm Anlayışı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2017.
- ERSAY YÜKSEL, Ayşe, *Osmanlı Sultanı II. Abdülhamid'in Sanatçı Kişiliği*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2017.
- GÜLAÇTI, İsmail Erim, *Fotoğraf ve Propaganda İlişkisi Bağlamında Batılılaşmanın Propagandası Olarak II. Abdülhamid Armağan Albümleri*, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2017.
- ÖZTEKE, Fahri, *Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Çağdaş İslamcı Bir Aydın: Mehmet Şerafettin Yalpkaya*, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Eskişehir 2017.
- USLU KAYA, Berna, *Türk Romanında Safderun Alafranga, Ahlaksız Züppe, Kötücül Entelektüel*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Balıkesir 2017.
- AKTAŞ, Fatma Oya, *Osmanlı'daki ve Japonya'daki Modernleşme Projelerinde Erkeklik İnşası*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2018.
- ATUK, Fatma Gökçen, *Selanik ve İttihad Gazeteleri Örneğinde Osmanlı Modernleşmesi ve Yahudiler*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2018.

- ÇAKAN, Harun, *XIX. Yüzyılda Alman Doğa Bilimi ve Felsefesinin Osmanlı Düşüncesindeki Yansımaları*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2018.
- DASTARLI DELLALOĞLU, Elif, *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türk Resminde Modernleşme: İmgeler ve Batılı Kimlik*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2018.
- ERCÜMENT, Ayhan, *Din, Gelenek ve Modernleşme Bağlamında Medrese Kültürü ve Toplum*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2018.
- GULUZADE, Pasha, *Modern Türk Düşüncesinde Devlet Sorunu*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2018.
- KADIOĞLU, Ahmet Murat, *Karşılaştırmalı Tarih Perspektifinden Osmanlı Japon Askeri Modernleşmesi (1870-1910)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Konya 2018.
- MÜHÜRÇÜOĞLU, Korhan, *Alafranga Züppe: Geç 19. yüzyıl Osmanlı Romanlarında Modern Bireycilik*, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2018.
- OKTAY, Gülçin, *Türk Romanında Kadın ve Toplumsal Cinsiyet: Kimlik, Sınıf, Temsil (Kadın yazarlar örneğinde 1877-1938)*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Çanakkale 2018.
- SARI, Hacı, *Modernleşmenin Eşiğinde Osmanlı Süreli Yayınlarında Emek Fikri (1862-1922)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2018.
- VAREL, Anıl, *Osmanlı-Türkiye Modernleşme Tartışmalarında Yöntem Sorunsalı*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2018.
- YABAN, Nesli Tuğban, *İtalya Basınında Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı İmgesi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Bilimi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2018.
- YILDIZ, İpek, *Tanzimat Romanında Eğitim Sorunu*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Elazığ 2018.

- BOSTAN, Zeynep, *Modern Osmanlı Hariciyesinin İnşası ve II. Abdülhamid Döneminde Diploması*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2019.
- CEYLAN DUMANOĞLU, Sevim, *Osmanlı Devleti'nde Kız Öğretmen Okulu Darülmuallimat (1870-1924)*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Kahramanmaraş 2019.
- DÖNMEZ, Erdem, *19.yüzyıl Türk Romanında Muhafazakârlık*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Sakarya 2019.
- ERDOĞAN ÇELİKKİN, Zübeyde, *Osmanlı Modernleşmesi ve Kuruluşundan Tanzimat'a Evkaf-ı Hümayun Nezareti (1826-1839)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2019.
- EROL, Salih, *XIX.yüzyıl Osmanlı Devlet Adamlarından İbrahim Edhem Paşa*, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Eskişehir 2019.
- ÖZER, Barış, *Türk Modernleşmesi ve Ahmet Hamdi Tanpınar*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İzmir 2019.
- PEDRO, Eusebio Andre, *Modernleşme Sürecinde Türkiye ve Mozambik: İktidar, Kültür ve Kalkınma Sorunu (1890-2015)*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İzmir 2019.
- SARI, Selim, *Gazeteci Us Ailesi ve Modernleşme*, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Konya 2019.
- SERÇE, Uğur, *Türkiye'de Muhafazakar Modernleşme Anlayışı ve Mümtaz Turhan*, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2019.
- SEVİM, Gökçen, *Tanzimat Dönemi Tiyatro Eserlerinde Kadın*, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Kırşehir 2019.
- ŞAMLIOĞLU, Kemal, *Tanzimat'tan İtibaren Türk Edebiyatında Yenileşme Çabalarının Fikrî Zemini*, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2019.
- TEK BAŞARAN, Ayşe, *Osmanlı Matbaacılığının Yerelleşmesi: Yasal Zemin, Aktörler ve Toplumsal Ağlar, 1831-1863*, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2019.

- YEŞİLYURT, Ahmet, *Tanzimat'tan Erken Cumhuriyet'e Kumar*, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Eskişehir 2019.
- ASGARİ, Samaneh, *İran ve Türkiye Modernleşmesinde Kadın Hareketi (1830-1965)*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İzmir 2020.
- AYZAZ, Orhan, *Türk Dinî Düşüncesine Modern Kavramların Girişi ve Dönüşümü Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma*, Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Bursa 2020.
- BOZDAĞ, Erdal, *Muallim Naci'nin Düşünce Dünyası ve Tanzimat Yenileşmesindeki Yeri*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Malatya 2020.
- KAYA, Asil, *Modernleşme Sürecinde Türkiye'de Gençlik Hareketleri: Örgütsel, Düşünsel, Fonksiyonel ve Tarihsel Bir Değerlendirme (1865-1960)*, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), İzmir 2020.
- ÖZTÜRK, Hasan, *Türk Modernleşmesine Mukayeseli Bir Bakış: Ali Fuad Başgöl ve Tarık Zafer Tunaya*, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Ana Bilim Dalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2020.

II.2. Yüksek Lisans Tezleri

1990-1999

- DEMİRPOLAT, Anzavur, *Ulema, Aydın ve İslam Toplularının Modernleşmesi*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 1994.
- DURAK SAVAŞKAN, Nuran, *Osmanlı Modernleşme Sürecinde Bir 'Aydın - Sanatçı' Modeli: Tevfik Fikret*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 1994.
- GÜCENMEZ, Aydan, *19. yüzyıl Osmanlı Ticaretinde Çağdaşlaşma*, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir 1995.
- AYSOY, Mehmet, *Batılı Bilgi ve Teknik Transferi Açısından Osmanlı Modernleşmesi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 1996.
- KONA, Gamze, *Batı ile Osmanlı-Türk Toplularındaki Sekülerleşmenin Karşılaştırılması*, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1996.

- ÖZKULLUK, Kasım, 3. *Selim Dönemi Türk Modernleşmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1996.
- ÖZÜCAN, İsmail, *Osmanlı İmparatorluğu, Aydınlanma ve Aydın*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1996.
- ALDEMİR, Zülfinaz, *Erol Güngör'de Modernleşme*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 1998.
- ALTAN, Yakup, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimat Dönemi Reform Çabaları ve Osmanlı Kamu Yönetimi Teşkilatı*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta 1998.
- AYMAZ, Göksel, *Toplumsal İletişim ve Edebiyat -Osmanlı Modernleşmesi ve Aydın Kimliği Açısından Türk Romanında Küçük Burjuva Etiği-*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon ve Sinema Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1998.
- DEMİRCİ, Akif, *Nizam-ı Cedid Fikrinin Doğuşu ve Osmanlı Siyaset Anlayışına Etkileri*, Marmara Üniversitesi Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Enstitüsü Siyasi Tarih ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 1999.
- YALÇINKAYA, Alper, *Kurtarıcıları Eğitmek: Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitimin Dönüşümü ve Seçkincilik 1876-1918*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 1999.

2000-2005

- BECERMEN, Cengiz, *Osmanlı- Türk Modernleşme Serüveni ve Bugünkü Durumunun Değerlendirilmesi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Bolu 2000.
- DOĞAN, Necmettin, *Şerif Mardin ve Türk Modernleşmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Bölümü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2000.
- PINAR, Hayrettin, *Osmanlı İmparatorluğu'nda İktisadi Düşüncenin Modernleşmesi (1839-1900)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2000.
- UZUN, Hakan, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Modernleşme Süreci*, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk

- İlkeleri ve İnkılap Tarihi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2000.
- ANLAR, Yaşar, *Erol Güngör'ün Türk Modernleşmesine Bakışı*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2001.
 - UÇAROL, Ayşe Berna, *Osmanlı Bürokrasisinin Çağdaşlaşması (1789-1876)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2001.
 - EFE, Adem, *Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e İslamcılar ve Modernleşme*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa 2002.
 - GÜLLÜPINAR, Fuat, *Osmanlı-Türk Modernleşme Serüveninde İslamcılık İdeolojisi*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2002.
 - SUVEREN, Yaşar, *Ahmet Hamdi Tanpınar'da Modernleşme*, Kültür ve Kimlik Sorunu, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2002.
 - TOPAL, Osman, *Türkiye'de Siyasal Modernleşme*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2002.
 - YILDIZ, Gültekin, *Osmanlı Devleti'nde Hapishane Islahatı (1839-1908)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2002.
 - BACALAN, Erdal, *Osmanlı Modernleşmesinde Bürokrasinin Egemen Konumunun Genel Bir Analizi*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Diyarbakır 2003.
 - ÖZTAŞ, Zülal, *Türk Modernleşmesi ve Ahmet Hamdi Tanpınar*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2003.
 - DEMİRULUS, Pervin, *Paradoksal Modernleşme: Türkiye'de Din Sorunu -Niyazi Berkes, Şerif Mardin ve Nilüfer Göle Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma-*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Van 2004.
 - DUYUM, Ant, *Türk Ulusal Kimliğinin Oluşumunda Türk Modernleşmesinin Etkisi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2004.
 - KINLI, Onur, *Osmanlı Devleti'nde Modernleşmenin Aracı Olarak Diplomasi*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir 2004.
 - AYDA, Onur, *Kültür, Medeniyet ve Modernleşme Bağlamında Batı Medeniyeti Algısının Önemi*, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli 2005.

- CANGİR, Niyazi, *Osmanlı'nın Modernleşme Sürecinde Mali Politikalar ve Günümüze Yansımaları*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2005.
- HASANÇAVUŞOĞLU, Baha Emrah, *Türkiye'nin Modernleşmesinde Ordunun Rolü*, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Trabzon 2005.
- HATİPOĞLU, Lütfiye, *Türk Romanında Modernleşme Sorunu*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset ve Sosyal Bilimler Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2005.
- YAVUZ, Şefik Gökalp, *Türkiye'de Modernleşme Sürecinde Devlet Geleneginin Etkisi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2005.

2006-2010

- AYDINGÖR, Figen, *Tanzimat Döneminde (1839-1876) Kadın Yaşamındaki Modernleşme*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir 2006.
- KINA, Mehmet, *Tanzimat Dönemindeki Eğitimde Çağdaşlaşma Hamlesi ve Öğretmen Yetiştirme Sistemi*, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir 2006.
- MEŞE, İlknur, *Ulus-Devlet Olma Yolunda Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türk Siyasal Kimlikleri ve Modernleşme*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2006.
- ÖZENÇ, Ali, *Şerif Mardin'e Göre Modernleşme ve Din*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 2006.
- ŞİMŞEK, Ali Rıza, *Osmanlı Ordusunda 18 ve 19.yüzyıllarda Yapılan İslahat Çalışmaları ve Bu Çalışmalarda Yabancı Uzmanların Rolü*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2006.
- UZUN, Tülay, *Türk Modernleşme Sürecinde Aydınların Kadın Sorunu Algılamalarının Sosyolojik Analizi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2006.

- ÜRKMEZ, Naim, *II. Abdülhamid'in Modernleşme Anlayışı*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum 2006.
- GÜMÜŞ, Musa, *1848 İhtilâlleri Sonrasında Osmanlı Devleti'ne Sığınan Leh ve Macar Mültecilerinin Osmanlı Modernleşmesine Etkileri*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi Ankara 2007.
- GÜLER, Zeynep, *Osmanlı Ordusunun Modernleşmesinde Von Der Goltz Paşa'nın Rolü*, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin 2007.
- KÖKSAL, Nursel, *Osmanlı Devleti'nde Modernleşme Dönemi Askeri Eğitim Sistemi (1840-1908)*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale 2007.
- ÜNSAL, Fatih, *Modernleşme Dönemi Osmanlı Devleti Kara Kuvvetleri (1826-1876) (Teşkilatı-Gelişimi)*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale 2007.
- BOZOĞLU, Banu, *Lise Tarih Ders Kitaplarında Osmanlı Modernleşme Süreci*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Öğretmenliği Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale 2008.
- YELKENCİ, Ömer Faruk, *Türk Modernleşmesinin Osmanlı Kökenleri: Sultan II. Abdülhamit Dönemi Eğitim Konuları*, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2008.
- ERGÜL, Nihal, *Osmanlı Modernleşmesi ve II. Meşrutiyette Batılılaşma Tartışmaları*, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü Strateji Bilimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli 2009.
- KAHRİMAN, Adem, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Seçkinler Yapısı ve Seçkin Dönüşüm*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 2009.
- YİNİLMEZ, Seval, *Osmanlıların Modernleşme Sürecinde 'Yeni Bilim Anlayışının' Etkisi: Doğa Felsefesi mi? Fizik mi?*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2009.
- ARSLAN, Sanem, *Osmanlı İmparatorluğu ve İran'daki Modernleşme Süreçleri ve Anayasal Devrimler*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ortadoğu Siyasi Tarihi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2010.

- COŞGUN, Melek, *II. Mahmut Döneminde Ulemanın Modernlik Anlayışı*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2010.
- ÇETİN, Adnan, *Şerif Mardin'in Modernlik Anlayışı*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Malatya 2010.
- ERDEM, Ahmet Yavuzhan, *Osmanlı Diplomasisinin Modernleşmesinde Tanzimat Dönemi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2010.
- KURT, Yonca, *Osmanlı ve Cumhuriyet Modernleşmesinde Kadın: Karşılaştırmalı Bir Analiz*, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kars 2010.
- TÜRKAY, Musa, *Türkiye'de Modernleşme Sürecinde Aydınımın Kimlik Bunalımı*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2010.
- UĞURLU, Havva Sinem, *Tanzimat'ın Din Eğitimi Anlayışına Getirdiği Yenilikler*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2010.

2011-2015

- DOĞRUL, Mehmet, *Tüccarzade İbrahim Hilmi'de Modernleşme*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya 2011.
- GEÇER EREN, Nagihan, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Toplumunda Moda Anlayışı*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2011.
- MERCAN, Evren, *Osmanlı Bahriyesi'nde Modernleştirme Stratejisi Bağlamında İlk Türk denizaltıları 'Abdülhamid' ve 'Abdülmecid'*, Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Strateji ve Stratejik Araştırmalar Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2011.
- UZDU, Halil, *Şerif Mardin'de Osmanlı Modernleşmesi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon 2011.
- COŞGUN, Melih, *Osmanlı ve Rus Modernleşmesinin Siyasi Alanda Karşılaştırılması*, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Bilecik 2012.

- ÇATMA, Bahattin, *Türk Düşünce Tarihi'nde Ahmed Vefik Paşa'nın Yeri ve Önemi*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Malatya 2012.
- DİKEN, Kadir, *Osmanlı Devleti'nde Bir İdari Modernleşme Kurumu Olarak Meclis-i Âli Tanzimat: 1854-1861*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2012.
- GÜDEK, Meral, *Modernleşme Sürecinde Osmanlı'da Çocuk Eğitimi ve Literatürü*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yakınçağ Tarihi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2012.
- GÜNDÜZ, Murat, *XVIII. Asrın İkinci Yarısında Osmanlı Devleti'nde Islahat Hareketleri*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2012.
- KARABEKMEZ, Meryem, *Taşra Maarif Müdürlerinin Osmanlı Eğitiminin Modernleşmesindeki Rollerini, 1881-1908*, İstanbul Şehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2012.
- KILIÇ, Halim, *Osmanlı Devleti'nde Bir İdari Modernleşme Kurumu Olarak Şura-yı Devlet (1868-1876)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2012.
- YİĞİT, Tarık Tansu, *Osmanlı Resmi İdeolojisindeki Dönüşüm: 1876-1918*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2012.
- AVCI, Yusuf, *Osmanlı Modernleşmesi ve Japon İmgesi (1839-1908)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2013.
- BAKIRCI, Fahrinnisa, *Modern Türkiye'nin Oluşumunda Tanzimat Dönemi Kadın Gazeteci ve Yazarların Rolü (1839-1918)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum 2013.
- ERKURT, Beyhan, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Kapitalizme Geçiş Üzerine Dünya-Sistemi Temelli Tarih Yazımının Eleştirisi*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2013.
- KAYNAK, Aziz, *Emperyal Modernlik ve II. Abdülhamid Dönemi Eğitim Reformları*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2013.
- KOCA, Engin, *Osmanlı İmparatorluğu'ndan Modern Türkiye'ye İslam'da Modernleşme*, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2013.

- ŞAHİN, Bayram, *Şerif Mardin: Türk Modernleşmesinin Orijinal Bir Kri-tiği*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2013.
- TOYGAR, Erkan, *Kemal H. Karpat'a Göre Türkiye'de Modernleşme ve Demokrasi Sorunları*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon 2013.
- ADIGÜZEL, Vefa, *Şerif Mardin Düşüncesinde Din-Siyaset İlişkisi*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Denizli 2014.
- AKKUÇ, İbrahim, *Osmanlı Modernleşmesi ve Ahmet Mithat Efendi'nin Romanlarında Oksidetalizm*, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2014.
- ALKIŞ, Mehmet, *Laikleşme ve Ulusal Kimlik İnşası Ekseninde Osmanlı'dan Cumhuriyete Geçişte Türkiye'nin Modernleşme Süreci: Said Nursi Örneği*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Diyarbakır 2014.
- BALLI, Mehmet Mesut, *Ziya Paşa'nın Devlet ve Hürriyet Görüşü*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2014.
- ÇELİK KOLUKIRIK, Özlem, *II.Meşrutiyet Reformları*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2014.
- DURMAZ, İbrahim, *Osmanlıcılık ile İslamcılık Arasında Bir Düşünür: Mizancı Murad Bey ve Siyasi Görüşleri*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa 2014.
- ERTEKİN, Ferdi, *Geç Dönem Osmanlı Düşüncesinde Muhafazakâr Yenileşme Arayışları (1878-1918): Ahmed Cevdet Paşa, Babanzâde Ahmed Naim, Elmalılı Hamdi Yazır*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2014.
- GÜNDOĞDU, Şenol, *Namık Kemal ve Mehmed Akif'in 'Batı' Algıları*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon 2014.
- KAYA, Sema, *Osmanlı'nın Son Döneminde Modernleşme Çerçevesinde Namık Kemal ve Dini Görüşleri*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale 2014.
- ŞİRİN CAN, Mehmet, *Tanzimat Sonrası Türk Düşüncesinde Terakki Algısı*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2014.

- ERDOĞAN ELÇİ, Aybala, *Tanzimat'tan Günümüze Eğitimde Alanında Yapılan Reformlar*, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2015.
- ERÜLKER, Cem, *Osmanlı Diplomasisinde Reform Sürecini Anlamak: Bir Modernleşme Örneği Mi?*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrupa Çalışmaları Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2015.
- GENÇ, Füsun Gülsüm, *19.yüzyılda Şehzade Olmak: Modernleşme Sürecinde Şehzadeler*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir 2015.
- GÜVENÇ, İbrahim Alper, *Tanzimat'tan Günümüze Türk Devlet İdare Teşkilatında Bürokratik Modernleşme Hareketleri*, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2015.
- ÖZÇELİK, Abdullah, *Bir Münevverin Zihin Dünyası: Ahmed Midhat Efendi Romanlarında Modernleşme Olgusu*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2015.
- SAĞLAM, Hülya, *Halide Edib Adıvar'ın Türk Modernleşmesine Katkısı*, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Trabzon 2015.
- SEZGİN, Esra, *Ahmet Hamdi Tanpınar ve Türk Modernliği: Tanpınar'ın Romanlarında Modernlik, Zaman ve Mekân*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2015.
- TEKE, İsmail, *Dil, Kültür ve Tarih Bağlamında Tanzimat Sonrası Basınla Beraber Yaşanan Modernleşmeye Dair İnceleme*, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2015.
- YALÇI, Abdurrahman, *Son Dönem Osmanlı Aydınlarında Batıcılık, İslamcılık ve Milliyetçilik*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Diyarbakır 2015.

2016-2021

- DEMİRGÜÇ, Birce, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e, Romanlarda Batılılaşma ve Kadın*, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2016.

- GÜRBÜZ, Zafer, *II. Abdülhamid'in Modernleşme Politikaları: Eleştirel Bir Analiz*, Ankara Üniversitesi Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2016.
- KABAGÖZ, Murat Can, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Eğlenirken Modernleşen İstanbul: Mekanlar, İnsanlar ve Tepkiler*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2016.
- PALA MUTLU, Nida, *Türkiye'de Din ve Modernleşme İlişkileri (Şerif Mardin Örneği)*, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Muğla 2016.
- SEZGİN, Betül, *'Türkiye'de Çağdaşlaşma' Yazarı ve Problemleri*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2016.
- ÜZÜM, İsmail Hakkı, *Osmanlı Modernleşme Sürecinde Etfal Gazetesi*, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Hatay 2016.
- YILMAZ, Enver, *Bir Tanzimat Aydınının Düşündürdükleri: Modernleşme Cephesinden Ahmet Cevdet Paşa*, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Aksaray 2016.
- ARSLAN, Ümmü Gülsüm, *Osmanlı Yenileşme Hareketleri Döneminde Çocuk Eğitimi*, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Antalya 2017.
- ÇEBER, Kübra, *Osmanlı Modernleşmesi Sürecinde Sanayi Mektepleri Bağlamında Ankara Sanayi Mektebi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2017.
- ÇELİKEL, Yunus Akif, *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Modernleşme, Müzik ve Siyaset İlişkileri*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir 2017.
- DEMİRKOL, Büşra, *Geç Osmanlı Dönemi Boyunca Hukuki Alanda Modernleşme ve Bunun Kadın Marjinallere Dair Devlet Algısına Etkisi*, Sabancı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiye Çalışmaları Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2017.
- EKREM, Seda, *Osmanlı Modernleşmesi Bağlamında Kadın Algısı (Demet ve Genç Kadın Dergileri Örneğinde)*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa 2017.

- İDE, Ramazan, *Osmanlı Modernleşmesi Açısından II. Abdülhamit Dönemi Eğitim Politikaları*, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2017.
- KOÇ, Elif Merve, *Ahmet Cevdet Paşa ve Osmanlı Devleti'nde Eğitimin Modernleşmesi*, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih ve Medeniyet Araştırmaları Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2017.
- KURUKAMÇI, Kübra, *Osmanlı İmparatorluğunda Tüketim Alışkanlıklarının Değişimi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2017.
- SUBAY, Serdar, *XIX. Yüzyılda Japonya ve Osmanlı Devleti'nin Modernleşme Çabalarının Karşılaştırmalı Analizi*, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası Ekonomi Politikası Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir 2017.
- ARSLAN, Tülin, *Doğu Dünyasında Modernleşmenin Öncülerinden Rifâ'a Râfi' et-Tahtâvî ve İbrahim Şinâsî*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doğu Dilleri ve Edebiyatları Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2018.
- BAHADIR, İlknur, *İslam'da Modernleşme ve Gelenek Bağlamında Fatma Aliye'nin Kadın Anlatısı*, İstanbul Şehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kültürel Çalışmalar Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2018.
- DURAK, Muhammet İslam, *Bilim ve Modernleşme Perspektifinde Bir Osmanlı Entelektüeli: Doktor Abdullah Cevdet*, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Bolu 2018.
- DÜZGÜN, İsmail Cahit, *Osmanlı Modernleşme Sürecinde Selanik Sanayi Mektebi*, Artvin Çoruh Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Artvin 2018.
- GÜRİPEK, Mustafa Can, *Osmanlı İmparatorluğu'nda İktisadi Düşüncenin Modernleşmesi ve Hayriyye Tüccarları*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Tarihi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2018.
- OKTAY, Tolga, *II. Abdülhamid Dönemi Eğitim Politikası Bağlamında Yabancı Okulların Konumu*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne 2018.
- ÖZSU, Arda Can, *Osmanlı ve Cumhuriyet Modernleşmesinde Gayrimüslim Sanatçılar*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2018.

- SARAÇ, Kudret, *Seküler Modern Avrupa Hukuk Düşüncesinin Tanzimat Fermanına Etkisi*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta 2018.
- SOYDAN, Atakan, *II. Abdülhamid Dönemi Türk Modernleşmesi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Bolu 2018.
- TANDOĞAN, Hasan Selçuk, *Osmanlı Modernleşmesinde Belirleyici Bir Anlayış Olarak Pozitivizm*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale 2018.
- TUNÇ, Uğurgül, *Osmanlı Modernleşmesinde Eğitim, Sanat ve Kadın: İnas Sanayi-i Nefise Mekteb-i Alisi Örneği*, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2018.
- TÜREYEN, Nurcan, *II. Meşrutiyet Dönemi Basınında Kadın Dergileri*, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kastamonu 2018.
- ÜNSAL, Coşkun, *İbrahim Müteferrika, Usûlü 'l-Hikem fî Nizâmî 'l-Ümem (İnceleme-metin)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2018.
- YERLİ, Rıdvan, *Niyazi Berkes'te Çağdaşlaşma, Modernleşme ve Sekülerleşme Kavramları*, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kars 2018.
- YILDIZ, Fatih, *Tanzimat Dönemi ve Mustafa Reşit Paşa*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas 2018.
- ALACA, Burcu, *Osmanlı'dan Günümüze Modernleşme Hareketlerinin Vergi Sistemleri Üzerine Etkileri*, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Manisa 2019.
- ALBAYRAK, Şeref, *Tanzimat Aydınları ve Said Halim Paşa'da Medeniyet Algısı*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Denizli 2019.
- ALGÜL, Behice, *Sultan Abdülaziz Dönemi Osmanlı Donanmasında Modernleşme*, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kütahya 2019.

- AVŞAROĞLU, Batuhan, *Türk Modernleşmesi Açısından Hukuk Sosyolojisi: Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu Örneği*, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İnsan ve Toplum Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2019.
- BULUT, Abdulkerim Buğrahan, *Sultan Abdülaziz'in Avrupa Seyahati ve Osmanlı Modernleşmesi*, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli 2019.
- CAN, Yeşim Deniz, *Osmanlı Modernleşmesi Sürecinde Evlilik Meselesinin Dönem Romanları Aracılığıyla İncelenmesi*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2019.
- CEYLAN, Çağatay, *Osmanlı Modernleşme Sürecinde Ahmet Cevdet Paşa'nın Yönetim Anlayışı*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya 2019.
- EVLİYAOĞLU, Gülnur Dilara, *19.yüzyıl Osmanlı Batılılaşma Dönemi Erkek Giyimi*, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tekstil Tasarım Ana Sanat Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2019.
- GÖKSUÇUKUR, Betül, *Türk Modernleşmesi ve Din: Osmanlı Dönemi*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta 2019.
- GÜLTEKİN, Deniz, *Modernleşme Döneminde Osmanlı Düşünce Dünyasında Evrim Teorisi Tartışmaları*, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin 2019.
- KARADUMAN, Salih, *Üç Tarz-ı Modernleşme: Islahat Fermanı Sonrası Ortaya Çıkan Modernleşme Temâyülleri (1856-1889)*, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2019.
- KAZKALDIRAN, Melih, *II. Meşrutiyet Dönemi Tarih Ders Kitaplarında Modernleşme Meselesi*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne 2019.
- KÜÇÜKDAĞDELEN, Alperen, *Basiret Gazetesinde Modernleşme Sorunu ve Fikir Hareketleri (23 Ocak-27 Aralık 1870)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2019.
- NARİN, Burak, *Türk Edebiyatındaki Seyahat Yazılarında Doğu ve Batı Medeniyeti Gözlemleri (1886-1922)*, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2019.

- SOYSAL, Kendal, *19.yy Osmanlı İdari Modernleşmesi*, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Adıyaman 2019.
- ŞAHİN, Salıha, *Osmanlı Devleti'nde Modern Batı Düşüncesinin Söylemsel İnşasında Yazılı Basının Rolü: Meşveret (1895-1898) ve Mizan (1896-1897) Karşılaştırması*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2019.
- USLU, Kübra, *Ahmed Vefik Paşa ve Bursa'nın Modernleşmesi Üzerine Bir İnceleme*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yerel Yönetimler Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2019.
- UZBİLEK AKKUŞ, Müge, *Bireyselleşme/özerkleşme İstenci Üzerinden 19. yüzyıl Osmanlı Modernleşmesi*, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Beşeri ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2019.
- ÜREL, Melike, *Osmanlı Modernleşme Sürecinde Kadın ve Giyim Kuşamı*, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Bolu 2019.
- YILDIRIM, Arife, *Osmanlı Devleti'nde Muhalefet Kültürü: II. Mahmut Dönemi Ulema Devlet İlişkisi*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Bölgesel Araştırmalar Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale 2019.
- BAKIRCI, Fatma Betül, *İmparatorluk Sınırları ya da Ötesinde Olmak: Osmanlı Edebi Modernleşmesini Halit Ziya Uşaklıgil ve Krikor Zohrab ile Yeniden Düşünmek*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kültürel Çalışmalar Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2020.
- ÇELİK, Ünal, *Cerîde-i Askeriyye Gazetesi'nin Osmanlı Askerî Modernleşmesindeki Yeri ve 1878-1879 Yıllarındaki Yazıları*, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat 2020.
- KARAKAYA, Yunus, *Osmanlı Modernleşme Dönemi Kapsamında I. Mahmud'un Baniliği (1730-1754)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2020.
- KURT, Fatma, *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Osmanlı Kadın Modernleşmesi*, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Y Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih ve Medeniyet Araştırmaları Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2020.
- OLAĞ ERCAN, Songül, *Ziya Gökalp ve Cemil Meriç'in Görüşlerinde Aydın ve Modernleşme Meselesi*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Denizli 2020.

- ÖZTÜRK, Elifnur, *Şinasi ve Genç Osmanlıların Siyasal ve Sosyal Teorileri Üzerine Değerlendirmeler*, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2020.
- SEZDİ, Ali, *Osmanlı'nın Son Döneminden Cumhuriyet'in Kuruluşuna Hukukta Modernleşme Sürecinde Millileşme Tartışmaları ve İslam Medeniyet Tarihindeki Yeri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2020.
- EKİNCİ, Abdülbaki, *Son Dönem Osmanlı Islahat ve Reform Tartışmaları: Namık Kemal'in Fikirleri Çerçevesinde Bir Modernleşme Önerisi*, İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2021.
- ŞAHAL, Yiğit, *19. Yüzyılda Japonya ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Modernleşme Yolundaki Farklılaşma*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir 2021.
- KARAGÖZ, Tuğba, *Batı Dışı Toplumlarda Modernleşme: II. Mahmut ve I. Petro Dönemlerinin Kıyaslaması*, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri 2021.

SONUÇ

Türkiye'de Osmanlı modernleşmesi çalışmalarının, Tanzimat'ın yüzüncü yılı vesilesiyle dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in öncülüğünde oluşturulan *Tanzimat I* adlı eser ile başladığı kabul edilebilir. 1939'da hazırlanmaya başlanan ve 1940'ta basılan eser ile modernleşme çalışmalarına ilk basamak oluşturulmuştur. Söz edilen tarihe kadar yapılan tetkiklerde -Osmanlı Devleti'nin henüz devam ediyor oluşu ile de ilgili olarak- modernleşme, batılılaşma ile beraber değerlendirilmiş ve öncelik Osmanlı Devleti'nin problemlerinin nasıl çözüleceğine verilmiştir. Cumhuriyet akabinde konuya daha soğukkanlı ve üst pencereden bakış ise *Tanzimat I* eseriyle başlamıştır. Yazılan Osmanlı Modernleşmesi tarihlerinin de çoğunlukla Tanzimat Fermanı'nın ilanından başlatılıyor oluşu ile Türkiye'deki Osmanlı Modernleşmesi çalışmalarının Tanzimat'a atıf ile başlıyor oluşu Türk yenileşme tarihi için kıymetli bir ayrıntıdır. Söz edilen alanda Tanzimat'ın temel bir noktada bulunduğunu gözler önüne sermektedir. Başlangıç *Tanzimat I* ile oluşturulduktan sonra söz edilmesi gereken bir eser de Tanpınar'ın *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*'dir. Bir edebiyat tarihi olmakla birlikte devletin zihniyet dönüşümünü anlamlandırmaktadır. 1945'de Ahmet Bedevi Kuran *İnkılap Tarihimiz ve Jön Türkler* adlı eseri ile modernleşmeyi inkılap ile ilişkilendirmiş ve Tanpınar'ın Yeni Osmanlılar ile oluşturduğu bağı Jöntürkler'e doğru genişletmiştir.

Yenileşme meselesi 1960'lar itibariyle tarih literatüründe bir modernleşme meselesi olarak ortaya çıkmıştır. Özellikle Lewis'in eseri ve Ülken'in çalışmalarıyla ilerleyen husus Berkes'in 1973'de Türkçe yayınladığı *Türkiye'de Çağdaşlaşma* ile kapsamlı bir hal almıştır. Daha çok yenileşme/çağdaşlaşma olarak anlatımlarda mevcut olan modernleşme, 1970'lerden sonra modernleşme hususu ve kavramı olarak yayınlarda yer almıştır. Şerif Mardin ile beraber Türk Modernleşmesi meselesi tarih ve sosyoloji çalışmalarında görülmektedir. Mardin'in *Yeni Osmanlıların Doğuşu* eserinden sonra 1991'de yayınlanan *Türk Modernleşmesi* eseri ile artık Doktora ve Yüksek Lisans tezlerinde de Osmanlı Modernleşmesi konusu ele alınmaya başlanmıştır. 1990'lar itibariyle söz konusu temaya yönelik çalışmalar giderek artmıştır. Modernleşmenin yansıdığı alanlar incelemeye alınmıştır. Ana eğilim devletin ve kurumların yenileşmesi odaklı olmakla birlikte, modernleşmenin edebi, sosyal ve zihni dönüşümü nasıl etkilediği de çalışma konusu olmuştur. 2000'lerden itibaren giderek genişleyen modernleşme tetkiklerinde sosyal ve zihni dönüşümlere daha fazla ağırlık verilmeye başlanmıştır. Gerek Türkiye'nin iç, gerek dış gelişmelerin de etkisi ile 2000 sonrasında modernleşme ve din ilişkisinin incelendiği çalışmaların sayısı artmıştır. Kadın'ın modernleşmesi konusu da çalışmalarda giderek daha çok yer bulmuştur. Yenileşme konusunda etkisi olduğu kabul edilen aydınların modernleşme yorumları incelenmiş, farklı noktalardan devletin modernleşmesinin resmi çıkarılmaya çalışılmıştır. Yürütülen ciddi çalışmalar olmakla birlikte, hazırlanan eserler incelendiğinde Lewis-Berkes-Mardin çizgisinin metinlerde belirgin olduğu görülmektedir.

Yenileşmeyi ve Türkiye'nin devam ettiği dönüşümü anlamak adına, çoğunlukla 1839'dan sonraya odaklanan çalışmaların bu alanda hız almaya başladığı ve henüz alınacak *uzun bir yol* olduğu görülmektedir. Osmanlı Modernleşmesi konusunda 1990'lara kadar 18 eser tespit edebilirken, 1990-2000 arasında 21 eser, 7 doktora, 12 yüksek lisans tez çalışması saptanmıştır. 2000 sonrasında belirtildiği gibi bir artış yaşanarak 2000-2010 arasında 37 eser, 28 doktora, 37 yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Son olarak 2010-2021 aralığında ise 46 eser, 82 doktora, 106 yüksek lisans tezi karşımıza çıkmaktadır. Ulaşabildiğimiz kadarıyla dahi belirtilen sayılar modernleşmenin tarih yazımındaki sürecini açıkça göstermektedir. Özellikle belirtilmesi gereken bir nokta ise hazırlanan tezlere Berkes, Tanpınar ve Mardin'in modernleşme yorumlarının birçok kez konu olduğudur. Ortaya çıkan tabloda Osmanlı modernleşmesi çalışmaları bağlamında canlı bir dönemde olduğumuz ifade edilebilir. Canlı bir saha ve bugünle temas halinde olması hasebiyle konuya olan dikkatler gittikçe artmaktadır. Sadece isimlendirirken dahi modernleşme/batılılaşma/yenileşme/çağdaşlaşma vb. ifadelerin hangisinin *durumu* karşılayacağı netleştirilemeyecek

kadar *sıcak* bir alanken, yürütülen çalışmaların da aynı ilgiye mazhar olması Osmanlı ile Türkiye modernleşmesini ve bugünü anlamlandırmayı nitelikli hale getirecektir.

Yürüttüğümüz inceleme nihayetinde Osmanlı yenileşmesi ile ilgili yapılan çalışmaların kıymetli eserleri barındırmakla beraber henüz sahanın tüm alanlarının ve meselelerinin tetkiklere konu olmadığı tespit edilmiştir. İlk bölümde Osmanlı Modernleşmesi ile ilgili eserlere, ikinci bölümde ise doktora ve yüksek lisans tezlerine yer verilen çalışmamızda sonuç olarak ifade edebiliriz ki: Osmanlı Modernleşmesi hususunda bir bibliyografya ihtiyacı mevcuttur. Makale olması hasebiyle kısıtlı şekilde oluşturulmaya çalışılan bibliyografya geliştirilmeli ve daha kapsamlı hale getirilerek literatür bilgisinin güncel kalması ve yeni çalışmalara kapı açılması sağlanmalıdır. Gerek Covid-19 sürecinde tüm kütüphane ve kaynaklara ulaşımın mümkün olmaması gerek zaman sınırı ve Osmanlı Modernleşmesinin bir makalede tamamlanamayacak kadar geniş bir tema olması bizi Osmanlı Modernleşmesi konusunda bibliyografya ihtiyacına götürmektedir. Yapılacak daha kapsamlı ve hacimli bir bibliyografya çalışması ile literatürümüze faydalı bir eser kazandırılacak, *tarih evine* bir tuğla daha eklenmiş olacaktır. Sonuç bize, karşılığını yeni yeni bulmaya başlayan bu sahanın kıymetli çalışmalara ihtiyacı olduğunu göstermektedir. Henüz dört başı mamur bir modernleşme tarihimiz mevcut değil. Siyasi, iktisadi, sosyal, insana dair her alanı kapsayan eserlere, yenileşmenin ve dönüşümümüzün tarihinin ortaya konmasına ihtiyaç vardır. Tanzimat'tan beri – belki de daha öncesinden- tartışılan meseleler olması, mevcudiyeti bilinmesinden hareketle tarih alanında meydana getirilen eserlerin niceliğinin artması ümit edilmektedir.

KAYNAKLAR

A. Kitaplar

EBÜZZİYA, Ziyad “Ebüzziya Mehmed Tevfik”, *İslâm Ansiklopedisi*, C 10, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1994, s. 374-378.

KARLIKLI, M. Yücel, *Türk Modernleşme Tarihi Araştırmalarının Ana Kaynakları: Bibliyografyalar*, Derlem Yayınları, İstanbul 2011.

B. İnternet Kaynakları

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> (Erişim tarihi: 11.02.2021).

http://www.toplukatalog.gov.tr/index.php?material_type%5B%5D=bk&keyword=modernle%C5%9Fme&tokat_search_field=1&cwid=2 (Erişim tarihi: 09.01.2021).

<https://kasif.mkutup.gov.tr/OpacArama.aspx?Pgn=10&Ara=modernle%C5%9Fme&Auth=undefined&AId=undefined&PbId=undefined&Dergi=undefined&PbBgYr=undefined&PbNdYr=undefined&Lngg=undefined&Sbjt=undefined&Dtl=undefined&DtSrc=0&SrcTp=undefined&SrcDrc=undefined&MakAut=undefined&AuthDer=undefined&YilFlt=undefined&fld=-1&MatTur=1639;::::&Cond=undefined&Cond3=undefined&YEvi=undefined&MatN=undefined&NvBar=1&GstS=undefined&Chkd=> (Erişim tarihi: 09.01.2021).

<http://ktp.isam.org.tr/> (Erişim tarihi: 09.01.2021).

<https://katalog.ibb.gov.tr/yordambt/yordam.php?aTumu=modernle%C5%9Fme>, (Erişim tarihi: 09.01.2021).

<http://81.214.75.64/yordambt/yordam.php> (Erişim tarihi: 09.01.2021).

https://www.google.com/search?q=osmanl%C4%B1+modernle%C5%9Fme&tbm=bks&sxsrf=ALeKk02zreF-REqMRP7xjme4YIm0EGe5VFg%3A1624541124430&ei=xIfUYNW-GdK0kwW2t7TACg&oq=osmanl%C4%B1+modernle%C5%9Fme&gs_l=psy-ab.3...1987.3019.0.3353.8.8.0.0.0.106.506.2j3.5.0....0...1c.1.64.psy-ab.4.0.0....0.sURLwM0818k (Erişim tarihi: 18.01.2021).